

tamošnjemu ponemčevanju, tako da je v klubu 27 udov enoličnega političnega prizadevanja. Ostalih 11 udov, pa izrekoma Tirolci, so pri vsaki priliki dejansko in očitno pokazali, spominjamo edino na izvrstne Greuterjeve govore, da nas odločno in pošteno podpirajo. Z njihovo podporo sprejele so se v zbornici resolucije, katere so nam deloma pripomogle, deloma nam pripravljajo pot k enakopravnosti. — Enako se je ravno pred božičnimi prazniki ves Hohenwartov klub odločno izrekel za podporo onih zahtev, katere so vnovič sprožili slovenski poslanci, in načelnik klubov stopil je z vso odločnostjo za-nje v akcijo.

Zdi se nam tedaj po sedanjih razmerah neumestno odbacevati dosedanje zveste nam zaveznike brez vzroka, in pa odcepljati se v manjši, slabjši in manj vpliven klub. — Ne puščajmo tedaj dobrega, dokler nimamo boljšega.

Zabavne stvari.

Zamet v stepah.

Poljski spisal Mihal Grabowski, preložil L. G. Podgoričan.

(Dalje.)

Najbogatejši gospodar v Krasnojaru je bil Ivan Kalenik, sam še srednje star človek, a uže oča dorastlih sinov in pooženjenih. Da popišem tega kmeta imovitost, senjarsk bi bil v vsakem kraji, samo v Poljski Ukrajini ne. Njega rodbina je bila med prvimi naselniki nekoliko desetletij puščobnega čaralnega torišča, kjer je ležal sedanji Krasnojari; nič čudnega ni, ker je sebi odbrala bila obširno in razkošno selišče. Lep, starodaven travnik je klinasto sezal v ribnik na reki Tašliku, tvoril je nekov polubreg; tam so stale Kalenikove kočice, ograjali so jih s svojo senco prelepi dobi, vonjave lipe, bele breze. Pod tem senčnatim drevjem, po travi, visoki do pasa, pasle so se ljube molzne krave, kmetu prijetna domača žival, ali njega čumaškim volom, mlademu blagu, ovčjim čedam bi ne bile zadoščevale te livade, ko bi bile — kakor koli razsežne bile, vsa ta živad je svobodno zahajala v stepe, kjer je, kedar je zbrala se, zabelela, kakor kaka skalnata lisa ali kak pokošen prostor v gori. Pokriti vozovi, kupi samih kôl in vsakoršnega orodja, ki je bilo potrebno in rabilo na poti, delalo je napotje v gospodarskem dvoru med kočami. Podolgoma ob tej naselbini, ograjeni s hrastovimi kolci, kakor kak ostrog, držala je po vasi ulica, kjer je na najvišem prostoru bil vodnjak, rekali so mu Kalenikov vodnjak. Neoženjenim Kalenikovim sinom ni bilo treba daleč hoditi in iskati shodišča in zabav z najlepšimi dekličmi v vasi, ker preskočili so samo prelaz pri vodnjaku, pa so bili med cvetočimi dekleti celega sela — med devami, ki so hodile po vodo in vsaka svoj koromisel (Schulterjoch) imele po kitajski navadi prevešen ob plečih (gotovo so bili ta običaj, kakor so vedra nosili, lê-sem zanesli prav od Vélikega Mura Tatari, ki so nekedaj gospodarili v Ukrajini), in vsakega dné je o solnčnem zahodu bilo tû mnogo petja in veselosti. Gospodarskim hčeram, srečnejšim, nego je bila kraljičina Naurikai, ni bilo treba voziti se do čiste vode, kjer so prale platneno obleko, prale jo v reki konec livade; kopale so se, lovile se, a nič jim ni kalilo ljube svobode, le če je kak mladenč nalašč priveslal v čolnu in poplašil jih s kako dumko (Sehnsuchtslied) ali z nekolikimi neskromnimi pogledi.

Ali ni vse Kalenikovo bogatstvo bilo na tem lepem naselišču. Imel je še nekoliko ogromnih bučelnic (Bie-

nengarten), nekoliko sadskih vrtov po lesovih (kar je nekova posebnost, stare vrtove nahajamo po lesovih nedavno naseljene Ukrajine, gotovo so to zapuščina predzadnjih naselitev), nekoliko razsežnih in dobro obdelanih baštanov. Vendar izvirek njegovih dohodkov je bila največ odgoja blaga (Vieh) in kupčijstvo sè soljo; poljedelstvo je, kakor vsi drugi, zanemarjal, obseval je le nekoliko njiv, kakor na nekakov zasmeh.

Za tega del je moj brat sklenil, da tega kmetskega mogotca primora, da bode celi vasi na vzgled skrbnejše na mari mu žitno gospodarstvo, a ko je pomladi bil na dvor prišel prosit, da bi dobil popotni list na Krim (jeli so ga bili tačas zahtevati od popotnih), odrekel mu ga je brat, izgovarjal se je s tem, da ne ugaja pogojem, da bi obseval oddelek polja, ki je odločen mu. — Kmet ni mogel, ali prav za prav — ni hotel umeti tega ugovora — dokazoval je, da je zvršil dolžnost do svojega dvora jeseni, da je zaoral vlastelinskega polja toliko, kolikor mu je bilo odločenega, svojega pač več, nego je treba, ni hotel obsejati, in da zato dvoru pomoč ne bode nikoli skrajšana. Ker je moj brat znal, da bi modrovanje in dokazi ostali brezi vsakoršnega prida, sklenil je, da zmore s krepko voljo in z vstrajnostjo: odpravil je toraj kmeta brezi popotnega lista, spravil ga je izpred sebe odurno, a da bi gospod nehal misliti na njegov pot, začel je kmet pečati se s podvojenim pomladanskim posevkom, hotel je namestiti opuščeno jeseusko setvo.

Odšel je kmet, ponižen na videz in poslušnosti vdan; ali morda sam v sebi ni bil zatrl gnjusobne upornosti, ali je bil jej vernejši od svojih osornih sinov, ki so bili nevoljniji od njega na novo odločeni red, — ukazane dela ni dovršil popolnoma, temuč tajno je odšel na svojo znano pot. Nekega dné je odredil deset do dvajset mož — in odšel je njim na čelu pred svitom iz vasi. Dvor je dobil glas o tem; z dvora so poslanci šli za samovoljci in vrnili so jih sè silo. Ta javna neposlušnost ni mogla ostati brezi vsakoršne kazni. Stari Kalenik ni smel izzuvati se o navadnem časi; njegove sinove so pokaznili s tepežem, — sinove, ki so surovo po robu postavljali se dvorskim Kozakom, ker so jih zavračevali, in začenjali so boje. Tepež je upokoril jih in neizrečeno razdražil. A vendar so bili poslušni; odmerili so jim delo na polji, orali so in sejali; ali v tem so skrivaj po semnjih prodajali svoje množno blago, znebljali se svojega znatnega gospodarstva, z daleka pripravljali vse, okoristili se z mojega brata odhodom pod Svir — in vsi so neko noč pobegnili s soprogami in otroci vred, ostali imetek so odpeljali s seboj.

(Dalje prihodnjič.)

Mnogovrstne novice.

* *Nov Metuzalem.* Ruski časniki pripovedujejo o starčku v vasi Nikolovejsojki živečemu kmetu po imenu Chazin, o katerem je dokazano, da je rojen dne 20. maja 1694. leta, ki je tedaj uže od spomladi v 191. letu. Starček je nek slaboten, toda noben čut ga še ne zapušča. — S tremi ženami imel je 35 otrok, šteje pa sedaj v svoji družini 120 vnukov, 86 praunukov, 23 prapraunukov in 20 praunukov tretjega kolena.

* *O zgoreli in potopljeni ladiji „Sirius“* našla se je na bregovih otoka Rügen flaša in v njej sledeče pisanje: „Ni je rešitve, pred seboj gledam smrt. Naj Lübeški trgovci skrbé za vdove in sirote. Pozdravljam ženo in otroke. H. Mull, vodja parobroda „Sirius“. — Ta parobrod odpeljal se je začetkom meseca novembra z Lübecka s pavolo in nekoliko popotniki.

* *Potres na Španjskem.* Potres, ki se je na Španjskem pričel sveti večer in se potem ponavljal še v starem in zopet v novem letu, bil je veliko grozovitnejši, kakor se je v začetku mislilo. Samo v mestu Albukveros izlekli so dne 28. decembra 40 mrličev izpod razvalin. Tudi v Arenos del Rei je bilo 40—50 mrtvih. Mesto Trafaranga je popolnem razdejano in podsutih 12 ljudi. Enako sta razdejana mesta Vilec-Malaga in Canilas. V Esteponi so cerkve, je mestna hiša in več družih poslopij popolnem porušeni. Še hujši je bil potres dne 29. decembra. Poročila trdijo, da je samo v mestu Albuñunlas 1000 mrtvih. Najhujši je bil ta potres v izhodnem delu Andaluzije, ki meji na province Malaga in Granada. Uradna poročila trdijo, da je v Granadi 238 mrtvih, v Malagi pa 105. V Alhami je najmanj 350 mrtvih in v 30 družih občinah našlo se je po 5, 20, 25 in tudi več mrtvih. — V Antekveri porušila se je kavarna, v kateri je bilo več gostov, katere je vse pogrebilo v razvalinah. Ljudstvo je vse preplašeno, posebno tudi zato, ker je razpadla stara cerkev in ljudstvo to smatra za hudo znamenje. V Antekveri je 300 mrtvih. V Sevili je več cerkva, gledališče, stolp stolne cerkve nevarno poškodovani. V Torokou, Alkanciumu in Alfarnetejo je več sto hiš v razvalinah. Pri Perčani odprla se je zemlja in pogreznila se je va-njo visoka gora.

Naši dopisi.

V Paradišči 28. dec. (*Odprto pismo mestnemu odboru ljubljanskemu v premislek in prevdarek.*) Slavni odbor! Kakor je obče znano, začele so se pred kakim pol letom na vseh ljubljanskih mitnicah od živine na somenj prignane po silovito zveščani tarifi tržne pristojbine pobirati tako, da uže sedaj marsikateri bolj reven kmet ne more ali pa noče zaradi previsoko postavljene tržne pristojbine svoje živine na ljubljanski somenj prignati, ker to je res v primeri z drugimi sejmi vsakako preveč, od par volov plačati same pristojbine po 80 kr. Kje so pa še drugi stroški? Vsled take prenapete tarife pa se zna zgoditi, da se do dosedaj dobro obiskovani ljubljanski somnji znajo sčasoma opustiti; kajti samo ob sebi se razume, da če manj živine bo na ljubljanski somenj dohajalo, manj bo tudi vnanjega kupca prišlo, kar bi bilo prodajalcem živine in mestu samemu gotovo na veliko škodo. Kaj pa še le potem, če se vresniči splošna govorica med kmeti, ki pravijo, če se gori imenovana tarifa kmalu ne zniža, da ne bode nobeden več svoje živine na ljubljanski somenj prignal. Toraj pozor, mestni očetje! zapomnite si dobro, kaj pregovor pravi: da boljša je mala pa gosta merica, kakor pa velika pa redka. Prav je imel toraj mestni odbornik g. Počivavnik, ko je pred nekaj časom v mestnem zboru stavil predlog, da naj se tržna pristojbina brez pomude vsaj za polovico zniža. Kmetje, častitamo zato gosp. Počivavniku. Govoril sem jaz, gospoda moja, ukrenite pa vi, kakor se vam prav zdi. M. Ilovar.

Iz Železnikov 2. jan. (*Snežena zima. Zdravstveno stanje. Pomanjkanje zdravnikov.*) Naša gorenjska stran šteje vsled svojih obrtnijskih in tudi gospodarstvenih razmer zimo s snegom med velike potrebe. Dovaževanje oglja, lesa za dom in barantijo, krme itd. iz visocih gorá bi bilo v mnogih krajih čisto nemogoče, ako bi snega ne bilo. Letos smo s tem zimskim darom preskrbljeni prav v obilni meri, kar ob enem zagotavljuje uže tudi za poletje fužinam, žagam in mlinom potrebno vodo; tedaj dvojna dobrota ob enem. — Nasprotno se pa gledé zdravja meseca decembra nismo zamogli prav nič pohvaliti. Pritepla se je bila v naš kraj huda bolezen, zmes pljučnice z vročnico, ki je bila sovražna zlasti

bolj ostarelim osebam. Prav redki izmed napadenih je odnesel smrti peté, in tukajšnjo pokopališče bilo je uže tako razorano, da se je bilo bati, da bomo kar v sredi zime morali misliti na njegovo razširjenje. — Pa tudi žalno okoliščino, da naša obširna selška dolina z njenimi 7 farami in nad 8000 prebivalci nima stalno nastavljenega zdravnika, smo o tej bolezni prav zeló občutili. Sicer ekskurira loški gosp. zdravnik dr. Arko vsak teden dvakrat v Železnike, v čast njegovo naj bo povedano, da se gospod trudi, kar se more; al pri tako nevarno-epidemični in nagli bolezni, kakor je bila letos tukaj, je to pač premalo. Odpravo kirurških šol — naj reče in opravičuje to zadevo in stvar ta ali uni še tako in tako — čuti naša dežela vedno bolj in bolj, in bati se je, da s tem ne pridemo kmalu zopet na bolje; marveč vedno na slabeje. V tej zadevi vidimo le dva pota: ali naj visoka vlada vpelje vsaj za jugoslovanske dežele za nekaj let zopet kirurške šole, in naj jih osnuje tako, da se bo v njih podučevalo bolj praktično kot teoretično; ali pa naj seže občinam pod pazduho, da bodo zamogle gg. zdravnike bolj primerno plačevati. Govori se namreč, da je po mestih zdravnikov dovolj, a na deželo službovat ne márajo zarad prenizkih plač. Občine imajo za zdržavanje šol, cest, zdravnikov itd. uže zdaj nositi tolika bremena, da s svojimi nakladi — to vé vsak, kdor skuša — ne morejo več naprej; velika potreba je toraj, da jim pripomore visoka vlada vsaj nekoliko in primerno k zboljšanju zdravniških plač. Stvar je nujna, glasno-kličejoča; saj je pač vsakemu znano da je ljubo zdravje ljudem prvi blagor.

J. L.

Iz Ljubljane. (*Kranjska eskomptna banka*) sklenila je, prositi pri upnikih moratorja do konca leta 1885.; za dan 12. januarija pa je sklican glavni zbor delničarjev, kateri pa po vsem soditi, kar je zdaj slišati o stanji banke, ne bode mogel družega, kot napovedati konkurs. Iz poročila mestnega odbora ljubljanskega z dne 29. pret. m. zvedeli smo neprijetno novico, da je tudi mesto pustilo v eskomptni banki 50.000 gold., čeravno je uže pol leta minulo, odkar je bila znana preozka zveza bankina s firmo Tschinkelno. Zdi se nam, da bi bili oni gospodje, katerim niso neznani ostali razgovori v klubu deželnih narodnih poslancev za čas zadnjega zasedanja, vsaj dosti povoda imeli hoditi najvarnejšo pot.

— (*Božični prazniki*) prinesli so nam božične veselice: Silvestrovo veselico v ljubljanski čitalnici, pri kateri se je ponavljala burkasta pevoigra kralj Vondra; dalje božične drevesa v različnih zavodih in društvih in pa božični oratorji, ki so v Ljubljani v najboljšem spominu iz prejšnjih let.

— („*Ljubljanski List*“) prejel je s 3. dnem t. m. novega vrednika v osebi gosp. Nagliča, vrednika uradne „*Laib. Zeitung.*“ Prof. Šuklje odložil je vredništvo s prvo številko novega leta.

— (*Poreški škof dr. Flapp*) blagoslovljen je bil dné 4. t. m. v Gorici. Navzoč je bil tudi škof ljubljanski.

— („*Deutsch bis zur Adria!*“) je stara parola Velikonemcev, in če se ne motimo, poskuša si stari Bismark po morskí poti pripraviti pot v — naš Trst, da bi mu bila potem pot iz Berolina v Trst po suhem bolj oglajena. Tako sodijo mnogi politiki o oni z Rima po svetu raztrošeni novici, da namerava Bismark s Trsta počenši osnovati veliko in podpirano družbo za pomorsko trgovino. Ne dvomimo, da bode naša vlada, če bi to vprašanje uradno prešlo v razpravo Bismarku, prijateljsko pa prav odločno odgovorila, morje je sicer svetovno, toda Trst je in ostane avstrijsk. Upamo, da so oni časi pri nas za vselej minuli, ko se je modrost vla-